

Pojedini brojevi:
 U Beogradu i u krajevima zapadno od 10 helera
 od 1. kv. četa po cijeni od ... 12 helera
 U manarbij ...

Mjesečna pretplata:
 U Beogradu i u krajevima zapadno od 10 helera
 od 1. kv. četa po cijeni od ... 200
 U Beogradu na desetak u ...
 U manarbij ... 400
 U inostranstvu ...

Oglas po ciljeniku.

Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.
 Uprava i primanje pretplata Topličin venac broj 21. Telefon br. 23.
 Primanje oglasa Kneza Mihajla ul. broj 38. Telefon broj 245.

Američka vojska

Krupne riječi, što ih sporazumni državni svakom prilikom izbacuju o tome, kako neminovno mora doći do oružane pomoći od strane Sjedinjenih Država, u više su maha pobudile javnost na provjeravanje stvarne vrijednosti američke vojske. Danas svaki onaj, koji čita novine zna, da prije rata cjelokupna vojna snaga ogromne prekomorske republike nije iznosila ni koliko deseti dio njemačke vojske, ali je su zato za nju trošene takve svote, koje bi po evropskim pojmovima bile dovoljne za održavanje brojno kud i kamo jače i bolje uređene i opremljene vojske. Isto su tako poznate mjere, koje baš ni najmanje ne dolikuju predsjedniku jedne slobodne države, kojima je Woodrow Wilson pokušao da nadoknadi ono, što je ranije propustio i da od američke vojske načini važnog činioca u današnjoj velikoj borbi naroda. Od kada je 28. aprila 1917. godine objavljen rat Njemačkoj, u Americi se u veliko radi na reorganizaciji vojske, koja je u času rečene objave rata iznosila svega 66.000 ljudi redovne, a 100.000 ljudi vojnički obučene narodne vojske. Tako bar tvrde u računima sporazumnih državnika, a središnje vlasti nemaju nikakvog razloga, da predpostavljaju da nije tako. Ove posljednje pak sumnjaju u drugo šta, naime u to, da li su u tome pogledu tačni sporazumni računari u pogledu vremena i prostora, koji su i suviše fantastični, a najviše pak opravdana je sumnja što se tiče najglavnijih pitanja u cijelom problemu američke vojne pomoći, naime pitanja, postoji li zbilja s one strane okeana poštena i čvrsta volja sa izdašnim učestvovanjem u vojničkim operacijama u Evropi.

No, i kada se stvar posmatra čisto meritorno, čovjek s pravom mora biti vrlo skeptičan prema onim silnim milijunima američke vojske, o kojima sanja sporazum. S vremena na vrijeme čuju se o toj budućoj američkoj džinovskoj vojsci stvari, koje s pravom pobudjuju čovjeka da posumnja, dali zbilja s one strane okeana iskreno hoće i dali mogu ispuniti ono, što se od njih očekuje. Ovamo spada vijest, koja je prije nekog vremena kružila svijetom, kako se Švedjani koji žive u Sjedinjenim Državama svima mogućim nasilničkim sredstvima tjeraju u vojnu službu. Ako taj fakt već samim sobom u čudnoj svjetlosti prikazuje Wilsonov rad za zaštitu prava samoopredjeljivanja pojedinih naroda, to je on još tim značajniji što se tiče pitanja o proširenju američke vojne sile. Čovjek se nehotice mora zapitati, zašto li je ovaj državi, čijim se neizmjerim bogatstvom u ljudima toliko hvali sporazum, stalo do ono nekoliko hiljada švedskih podanika, kada valja pravim američkim, — dakle gigantskim — sredstvima izvršiti zadatak kulture i napredka, jer to je uloga, koju je Amerika sebi namijenila u svjetskoj istoriji. No još većma mora da se buni zdravi razum protivu onoga, što Amerikanci hoće i mogu, kada se vjerski o uzimanju Švedjana u ame-

Nova Wilsonova poslanica Japan ne će slati vojsku u Evropu. — Henderson — engleski poslanik u Petrogradu.

ričku vojsku doda još i najnovija vijest, prema kojoj predsjednik Wilson sada vrbuje vojnike čak i među ostacima rumunjske vojske. Ova vijest, čija je vjerodostojnost dokazana, još u većoj mjeri otkriva pravo stanje stvari u Americi. Naime rečeni američki poziv, koji se odnosi podjednako na časnike kao i na vojnike, izričito obećava prvenstvo onim kandidatima, koji stalno misle da ostanu u službi Sjedinjenih Država. Šta da misli čovjek o toj zanimljivoj pikanteriji? Zar se iz toga ne da jasno vidjeti, da Amerika radi na tome, da sebi za sadašnjost i budućnost stvori neku najamničku vojsku, koja će u mjesto domaćih ratobornih drekavaca da se krvari za skriveni američki imperijalizam. S obzirom na sve te pojave nema čovjeka na svijetu, koji bi mogao vjerovati da zbilja već postoje milijuni američkih vojnika, izvježbanih i naučenih, koji jedva mogu sačekati čas, kada će preći preko okeana za Evropu; nema objektivnog posmatrača, koji će pri takvim okolnostima ozbiljno uzeti mogućnost američke pomoći sporazumu i vlastite snage, a s druge strane nema toga, koji neće sumnjati, da se Wilson nosi potajnim, sebičnim namjerama, koje se kose sa idejama njegovih saveznika. Američka vojska izgledaće na kraju krajeva isto tako kao i mnogo hvaljena američka industrija: U fabrikama, u rudnicima i na brodogradilištima pored sasvim malog broja pravih Amerikanaca rade Jermeni, Kanadljani, Hrvati, Grci, Poljaci, Iraci, Talijani, Rumunji, crnci i drugi, dok Amerikanci samo gledaju kako drugi rade i bogate se tuđim znojem. Postići najveću dobit tuđim mišicama — to je načelo, kojim se rukovode Amerikanci u velikoj borbi naroda za pravo i slobodu ili bolje rečeno u borbi za američki imperijalizam i kapitalizam pacifiste i socijalnog političara i svjetskog spasoca Woodrow Wilsona i drugova.

Pregovori za mir

Konferencija predsjednika delegacija. Pođuži pregovori sa Ukrajincima.
 Kb. Brest-Litovsk, 9. januara.
 Danas prije podne su predsjednici ovdje sakupljenih izaslanika imali međusobno konferenciju, u kome su učestvovali: ministar spoljnih poslova grof Czernin, državni tajnik dr. pl. Kuhlmann, ministar pravde Popov, narodni komesar za spoljne poslove Trocki, ukrajinski državni tajnik za trgovinu i industriju Vsevolod Hoububovič i veliki vezir Talat-paša. Poslije svršenog raspravljanja o obliku i pitanjima programa, zakazana je za sutra u 11 sati prije podne

puna sjednica. Poslije su vođeni poduži razgovori između zastupnika četvornog saveza i ukrajinskih zastupnika.
Trgovci Rige za prisajedinjenje Njemačkoj.
 (Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)
 Königsberg, 9. januara.
 Trgovci Rige su donijeli jednoglasnu odluku, u kojoj je iskazana želja, da se Riga sa svojom pozadinom prisajedini Njemačkoj.
Dr. Wekerle o miru.
 Rusija i Ukrajina traže mir.
 (Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)
 Berlin, 9. januara.
 U jednom razgovoru je izjavio ministar predsjednik Wekerle, da je prilikom njegove posjete kod državnog kancelara bilo govora i o Rusiji. Po mišljenju Wekerla pregovori će s Rusijom teći povoljno. Na Trockog su u Petrogradu napadali, jer je rekao, da su pregovori sa središnjim vlastima zastali. Rusija hoće bezuslovno mir, stoga je Trocki bio najzad primoran, da se krene za Brest-Litovsk.
 O Ukrajincima je rekao Wekerle, da pokazuju veliku predusretljivost i popustljivost. Za njih je od velikog interesa, da stupe u trgovinske odnose sa srednjom Evropom. Za nas je opet povoljno, što se osim Veliko-Rusa i Ukrajinci pojavljuju samostalno i pružaju nam ruku. S Rumunjima ćemo se dočeti razračunati.
Rusi o sporazumnim silama.
 Kb. Berlin, 9. januara.
 Wolffov urednik javlja: U bežičnom brzojavu iz Petrograda „Svima“ od 6. o. m. 9.40 sati prije podne veli se: Lloyd George se izjasnio u smislu, da Rusija, prije no što može biti govora o pregovorima za opšti mir, mora utvrditi svoje granice prema Njemačkoj i Austro-Ugarskoj. Publiciste sporazumnih zemalja upozoruju s većom ili manjom iskrenošću na to, da će za sporazumne sile biti probitačnije, ako bez Rusije stupe u mirovne pregovore, jer Rusija sad u opštem poduzeću učestvuje samo s negativnim kapitalom. Ako se u tim izrazima može obilježiti obrt, onda se on nalazi na strani veće iskrenosti. Sporazumne sile nalaze za probitačnije, da Njemcima ostave, da se prvo razračunaju s Rusijom. Njemačka bi imala da na llinij najneznačajnijeg otpora doblje odšteta na račun Rusije. Ukoliko ta odšteta ispadne veća na istoku, utoliko će sporazumnim vladama biti lakše, da se s Njemcima sporazumu na zapadu. Po sebi se razu-

mije, da bi sporazumni iste rezultate mogli postići i putem opšteg mira. Ali u tom bi slučaju bilo svima jasno, da su sporazumni svjesno iznevjerili Poljsku, Litonsku, Kurlandiju i Rumuniju, da su te zemlje upotriebili za izravnjanje svoga računa s Njemačkom. Ali za sporazumne sile ima daleko pogodniji put da Rusiju privolu na zaseban mir. Oni će Njemcima dopustiti, da zavladaju Lotištima, Litvoncima i Poljacima, pa da se poslije ne samo tim nasiljem iskoriste, nego da i odgovornost za to otklone od vlastitog naroda. To je smjer sporazumnih sila.
Pitanje Elsa i Lotaringije.
 Kb. Amsterdam, 9. januara.
 Kako „Allgemeen Handelsblad“ javlja piše Albert Thomas u „Daily Telegraphu“ o Elsas-Lotaringiji ovo: Engleske socijaliste misle, da francuske socijaliste pristaju na narodno glasanje u Elsas-Lotaringiji. Ali to nije ona politika, koju zastupaju francuske socijaliste. — Frankfurtski mir, kome se Francuska morala pokoriti, počlepalala je Njemačka vlastitom voljom 1914. — Pravo Francuske ostaje neprolazno, s toga se Elsas-Lotaringija mora vratiti Francuskoj.
Henderson engleski poslanik u Petrogradu.
 (Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)
 Kopenhagen, 9. januara.
 „Extrabladet“ javlja iz Londona: Uskoro će Henderson biti imenovan za engleskog poslanika u Petrogradu.
Pretstojećí saziv nacionalnog kongresa francuskih socijalista.
 (Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)
 Ženeva, 9. januara.
 „Humanite“ piše o pretstojećem pozivu nacionalnog kongresa francuskih socijalista na kome bi se imala donijeti odluka o novo stvorenom stanju u Rusiji.

Samostalna Finska

Rusko-finski pregovori.
 (Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)
 Kopenhagen, 9. januara.
 Rusko-finski odbor, koji se radi riješenja nekih spornih tačaka sastao u Stockholmu, zabavlja se pitanjem, da li Sveaborg i utvrđeno ostrvo Po-... treba da ostane ruska svojina. Utvrđenja Sveaborga s Revalom udešenaa za stvaranje finskog morskog zaliva. Finska naravno da ne pristaje da Sveaborg po-

stane ruski Gibraltar, jer je taj kraj vrlo blizak Helsingforsu, tako, da se bez povrijede helsinforške teritorije ne može ustupiti Sveaborg.

„Matin“ o priznanju Finske.
 (Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)
 Ženeva, 9. januara.

„Matin“ piše: Priznanje Finske je interesantan slučaj za njegovu dalju primjenu. Možemo dodati, da su namjere Francuske u pogledu na ukrajinsku republiku isto i da će glavni komesar, koga će svi saveznici poslati u Kijev, uskoro uzeti učešća u vijetanjima Rade.

Transportne prilike američke vojske

Primili smo knjigu: „Die Schwierigkeiten der Versein t u Staaten in dem Weltkrieg“ od car. njemačkog majora Hoessea, Berlin, 1917., iz koje vidimo slijedeće radi prijedloga za naše čitaoce.
 Načelnik švajcarskog prijevoznog ureda, Caillet, koji je jula mjeseca 1917. bio u Londonu, kako bi postigao od engleske vlade, da poveća prekomorski dovoz u Švajcarsku, proračunao je — na osnovi pregovora, što ih je vodio s engleskim i s američkim stručnjacima — da američka vojska treba 2½ milijuna registarskih tona, da se preveze u Evropu. Drugi su stručnjaci opet proračunali, da čitava prekomorska trgovinska flota Sjeverne Amerike — koja iznosi svega 2,8 milijuna registarskih tona — ne bi mogla prevoziti više od 20.000 ljudi. Prema tome trebaju Amerikanci najmanje 1¼ milijuna registarskih tona, da prevezu u Evropu vojsku, koja nije jaka ni polu milijuna momaka, pa sve da iskoriste svoje brodove do skrajnjih granica i da ih najbrži i najtemeljitije udese za prijevoz vojske. Kad se uzme u obzir vrijeme, što brodovi trebaju za ukrcavanje i iskrcavanje, zatim za povratak i za popravke, možemo računati, da će ovaj put trajati šest sedmica. Prema tome bi flota od 500.000 registarskih tona trebala 30 sedmica, da prevazi pet puta put tamo i ovamo. Uzimimo da to 500.000 registarskih tona stoje sada Americi na raspolaganje i da je mogla otpočeti s ukrcavanjem vojske već 1. novembra 1917. (a to je u doba, kad se američka vojska tek obrazovala), tad bi — ako bi naime sve protokle bez smetnje i bez neprijateljske navale — posljednja partija prijevoznih brodova stigla u Evropu tek krajem maja 1918. Dodaje k tome, da treba opskrbiti to 400.000 ili 500.000 ljudi nužnim životnim namirnicama, obućom, topovima, municijom, aeroplanima, ratnim materijalom i drugim pomoćnim sredstvima, što su u današnjem ratu od prijeko potrebe, kao n. pr. (da spomenemo samo jedno) željezničkim materijalom. Američka vojska, jaka 400.000 do 500.000 vojnika — sve i kad bi više no engleska vojska, uzimala svoju potrebu iz Francuske — ipak bi trajno trebala u najmanju ruku 1,2 milijuna tona brodova za samu „Nachschub“. A kad bi se prijevoz te vojske porazdijelio prema gornjem primjeru, trebalo bi odmah očekivati za „Nachschub“ prvog obroka

PODLISTAK

Adela Mičinović: Naši razgovori

1. Moja mamica.
 (Svršetak.)
 Razderala je i počela opet iznova i opet se ljutila. Nitko nije smio pogledati te crtarje, osim mene. Ona je pokušala još mnogo puta, i bila je zdravo nesretna, što nije mogla izvesti onako, kako je vidjela u mašti. Ja sam ju tješila, da je dobro i da ni slikari ne prave sve tako tačno, kao što bi ona htjela. Ali je to njoj bila slaba utjeha.
 — Sve bebece imaju vrpcu na kapici i slingani jastuk i resice na kolcima... A golubece bi morao gledati u bebicu, a pogledaj, je li to golubece?... To može biti i mašleš i vrabec i štogod hoćeš!
 — Je, Deša, pa nariši nešto drugo, kad ti se to ne dopada. Što ti ja znam.
 — Vidiš, kakva si ti. Ti meni ne ćeš ništa reći!
 — Kako ne ću! Ja velim, da je to dobro. Ti si dijete, pa ne možeš risati, kao kakova slikarica.
 — Dete, dete! Ti samo tako veliš: dete! A onda budeš pripovijedala tati i Veri, pa mi se budu smijali.
 Sada je Deši crtanje najmilija zabava. Kadgod imade vremena, crta. Samo ne izmišlja više tako komplicirane sujete, kao prvi put. Svaki joj je

predmet zanimiv za crtanje. Načinila si je malu bilježnicu i u nju nacrtala vazu, tikvicu, Verinu bustu, Narcisa, ključ, gitaru, dapače i brisalicu u dugme. Ništa nije za nju bez interesa.
2. Sveti Nikola i Badnjak.
 Već osam dana veselila su se djeca svetomu Nikoli. Naročito Deša. Ona znade, da darove dadu mama i tata i da sveti Nikola ne obilazi sa kramposom po kućama, kao u „stara vremena“, ali je ona ipak ispitivala o tome.
 — Lela kaže, da je k njima jednaput došao, da ga je ona vidjela. Može li to biti?
 — Može, ako ga je vidjela.
 — A je — To se je valjda sluškinja tako obukla, ili tko poznati. Zar ne bi i k nama mogao tako tko doći.
 — Tko, kad nemamo nikoga?
 — Je, ja ne znam. Netko bi ipak mogao... Ali dobili budemo ipak nešto?
 — A što bi dobili? Jučer si dobila pastele, rekla si, da ti je to dar za sv. Nikolu.
 — Je, pa to nije bilo za mene, to je bilo za školu. To bi i onako morali kupiti.
 — Ali ne one najskuplje. Jučer si rekla, ako kupim one velike, onda ti ne treba sveti Nikola ništa donijeti.
 — Za to ću ih ja imati još u trećem razredu! Vidiš! A da si kupila one

jeftine, ja bi ih brzo pošiljala i zbogom — ne bi opet ništa imala!
 Morala sam poći s njom na Jeladićev trg, da razgledamo vašar. Gledali smo one košarice i pozlaćene šibe, ali nismo ništa kupili. Deša me je dovela i do jednoga dućana u kojem je ona „vidjela lješnjaka, smokava i datulja...“
 Ali ja nikako ne razumijem što ona hoće. Konačno se odvaži:
 — A zar mi ne budemo ništa dobili za sv. Nikolu?
 — Sad je rat i svuda su postavljene straže, pa sv. Nikola ne može doći.
 — Ali ne! (Kao da hoće reći: pusti te hajke) Reci, što si kupila?
 — Nisam ništa. Kako bi mogla što kupiti, što ti ne bi znala, kad si uvijek uz mene? Htjela sam danas izaći, pa nisam mogla, jer si se ti rano vratila iz škole.
 — A zašto nisi rekla, da imaš posla?
 — Kad ti odmah vičeš: Ja ne ću ostati bez tebe!
 — Je, vidiš, da si danas rekla: Ja imam posla — ja bih odmah znala zašto hoćeš ići i rekla bi Veri: pusti mamu nek ide, a mi ćemo ostati kod kuće, mi ne idemo s njom. Vera ne bi ništa znala. A ja bih nju već zabavila! (Verici je dvanaest, a Deši šest godina!...)
 — Pa reci, što hoćeš da ti kupim, pa ću ti kupiti. To je svejedno, ti i onako znaš, da to mama i tata dadu.

Stali smo pred jednim izlogom u kojem je bilo južnoga voća. Ona se zagledala u sandučić s datuljama.
 — Hoćeš datulje? I još što? Ajde, idemo unutra, pa ćemo kupiti...
 — Ne ću, ne ću! — odbije ona energično. Onda to meni nije nikakvo veselje, kad znam što ću dobiti.
 — Pa što ćemo onda?
 — Znaš što, mi ćemo se rano spremiti spavati, a ti onda otidji kupiti.
 — Ali onda će već dućani biti zatvoreni.
 Deša časak razmišlja.
 — Pa možeš li će tata kupiti?
 — Ja ne znam.
 — Znaš ti već, znaš... Vi ste se već dogovorili...
 Promatrala me je hoće li štogod pročitati s moga lica, a onda ipak posumnja: — Zar uistinu ne će mo ništa dobiti?
 — Rekla sam ti...
 — Pa znaš što? Hodi ti sama u dućan, a ja ću te vani čekati. Ja ne ću gledati unutra. Hoćeš?
 — Hoću.
 — A kuda ćeš metnuti, da je ne vidim. Kakav je paket?
 — U džep.
 — A kad dodjemo kući? Kud ćeš ga onda metnuti? Znaš, da ja ne vidim.
 — Ostavit ću ga u džepu.
 — A onda?
 — Onda ću ga staviti u prozor.

— Dobro. Ali kupi i za Vericu. Za obadrije jednako.
 — Dobro.
 Deša je bila vesela, što smo te teško pitanje riješili. Kad sam izašla iz dućana, stajala je ona daleko kod druge kuće, tako da nije ni kroz staklo izloga mogla vidjeti, što kupujem. Njene crne oči sjale su od radosti. Uzela me je pod ruku i mi smo pošle kući bezbrižno, kao da i nismo ovaj čas riješili jedno veoma važno pitanje.
 — Sutra će mo Veru iznenaditi. Neka misli, da ne bude ništa dobila. Ako će htjeti da metne cipelu u prozor, reći će moj: Samo metni, dobit ćeš jedan briket fino zamotan u papir, malo koka i jedan krumpir. To budu malboni i čokolada...
 Vera se vratila iz škole sama!
 — Tata je otišao jednomu gospodinu...
 Deša me je značajno pogledala. Zna ona kakav je to gospodin... Kad je tata konačno došao kući, nije istrčala pred njega, kao obično, nego je vikala iz daleka:
 — Tata, smijem li k tebi?
 — O, smiješ, smiješ, Dešek!
 Ona je oštro pogledala sve; njegov kaput, lice, ruke, ali nije vidjela ništa. Je li već sakrio? Ili zbilja nije ništa donio? Ona mu je doduše dala priliku, da sakrije, ali moguće ipak nije ništa kupio?...
 — Tata, ja sam čula šuškat nekakav papirček, kad si ti došao...

240.000 registarskih tona. Svaki li daljnji brok trebao opet isto toliko tona. Prema tome bi Amerika trebala kojih 1/4 milijuna registarskih tona brodova, da preveze u Evropu i malo veći i znatniji broj vojske. A to odmah s početka, jer bi do ljeta taj broj poskočio već na preko milijun tona. Ti brodovi ne bi se smjela upotrijebiti u druge svrhe, već jedino i trajno za samu američku vojsku. No tu nije uračunana potreba američke flote, koja bi također morala sudjelovati u prijevozu. Iz rasprava, što su se vodile u američkom kongresu, razabire se, da sama flota trebaju za sebe 2,3 do 2,5 milijuna registarskih tona trgovinskih brodova.

Tim gradnim potrebama Amerika će 1. januara 1918. moći da stavi na raspolaganje 4,15 milijuna registarskih tona. Uopredimo li, koliko tona treba Amerika, a koliko ih uistinu ima, vidjećemo, da ona nikako nije u stanju, da doskoči nužnoj tonazi. Velik je dio američke flote već zaposlen opskrbljivanjem Engleza i Francuza ratnim materijalom i životnim namirnicama, a ostatak je od prijeko nužde samoj Americi za njezino gazdinstvo. I stoga bi svaki brod, što bi Amerika upotrijebila za vojne prijevoze, povećao bijedu u Engleskoj i Francuskoj, jer bi im otkinuo dovoz potrebnosti, što su tim državama od velike nužde i za život i za vodjenje rata. Već se čuju zabrinuti glasovi engleskih novinara, koje izjavljuju bojazan, da ne bi Amerika u prevelikoj mjeri upotrijebila svoju trgovinsku flotu za vojne transporte, a na štetu Engleske. U proljeće 1918. Engleska i Francuska dobivaju iz Amerike samo 40 do 60 procenata municije i životnih namirnica, koje su im toliko nužne.

Događjaji u Rusiji

Apšena časnika u Sevastopolju.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)
Kopenhagen, 9. januara.
„Utro Rusiji“ javlja iz Sevastopolja: Tamošnji vojnici uapsili su 182 časnika a od njih 60 su ubili.

Čete rumunjskog fronta za sovjete.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)
Petrograd, 9. januara.

Petrogradski brzojavni ured javlja: Druga konferencija radničkih i vojničkih savjeta, koja je otvorena u Odesi, prihvatila je ovu odluku:
Skupština zastupnika cjelokupnog rumunjskog fronta ne priznaje glavni stan Ščerbačeva i utvrđuje, da ukrajinske komesare, u čijim se rukama vlast nalazi, Rumunji potpomažu, koji su ruskim revolucionarnim četama neprijateljski raspoloženi. Skupština smatra da je takvo stanje opasno za revoluciju. Skupština zapovijeda svim svojim odborima da, dok se ne predvuzmu druge mjere, uzmu vlast u svoje ruke i da rumunjski front očiste od protiv revolucionara, koji uznemiruju revolucionar rumunjski front.

Vijest o neposrednoj brzojavnoj vezi između Beča i Kijeva.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)
Beč, 9. januara.

Kako ukrajinski dopisni ured saznaje, između Beča i Kijeva je uspostavljena brzojavna veza.
Povodom ove vijesti izjavljuje bečka brzojavna uprava, da se o tome ništa ne zna, ali da je moguće, da je veza uspostavljena za saobraćaj, ne cjelokupni, nego samo za ovlaštena odjeljena ministarstva vojnog i spoljnih poslova.

MALI PODLISTAK

Istorijski kalendar

Na današnji dan 10. januara 1778. godine umro je slavni švedski prirodnjak Karlo pl. Linné. Rođen je 13. maja 1707. god. u Rasnhetu, gdje mu je otac bio sveštenik. Od 1717. do 1727. godine učio je školu u Wexiö-u. Još u gimnaziji pokazivao je toliku ljubav za botaniku, da je za njenu ljubav zamario sve ostale predmete. Već je otac bio odlučio, da svog sina zbog toga ispise iz škole i da ga da za izučiti običarski zanat, ali ga u tom sprječeli neki ljekar Rothman, koji ubijedi starijeg Linné-a, da mu je sin sjajno obdaren i da treba da studira medicinu. Tako mladi Linné stupa na univerzitet u Lundu, gdje se mnogo interesovao za njega ugledni botaničar Stobaus, koji ga je sve detaljnije uvodio u nauku o biljkama. 1728. god. Linné odo u Upsalu, a već 1730. god., dakle kao mladić

Japanska pomoć

Riječi u spomnear sporazumnoj gospodi.

Kb. Bern, 9. januara.

Kako „Manchester Guardian“ doznaje, u Japanu je s neodoljivom snagom primljen podstrijek Francuske o upotrebi japanskih četa u Evropi. List nalazi, da je to po sve pojmljivo, ali u isto vrijeme začudjavaju razlozi, koje neke evropske publiciste po toj stvari navode. Tako stavlja profesor Shiges s univez. e. a. Koto pitanje: Imaju li sile sporazuma, a naročito Engleska i Amerika prava na pomoć Japanu, i odgovara sa „ne“ sve donde, dok ne uklone sve razne razlike. Profesor Tokuko piše: Najveći autokrat na svijetu nije danas car Wilhelm već Lloyd George ili Wilson. On dodaje, da je Amerika glavni neprijatelj japanskih interesa. Izvješt Sinter izjavljuje: Ako svaka neovježna sila treba da bude kažnjena, onda bi Japan morao silama sporazuma isotako da objavi rat, kao što je objavio središnjim vlastima. On ne samo da je protiv oadašljanju četa u Evropu, već traži i vraćanje japanske mornarice iz evropskih voda. General Korinhi, koji je upravljao operacijama kod Cingana, izjavljuje, da se jedva može reći, da Engleska svu svoju snagu stavlja u službu za riješenje ovoga rata. Tek kad iscrpi svoju vlastitu snagu i pomoćne izvore, tek tada može tražiti pojačanja od Japanu. Osim toga daje Korinhi izraza sumnji, da li bise Japanci pod nepovoljnim prilikama u Evropi tako tukli, kako bi se to moralo željeti. Sve to, veli „Manchester Guardian“ nije ni malo prijateljska lektira za sile sporazuma. Nije toliko nepovoljno po sebi multo rješenje o neodašljanju vojske u Evropu, koliko razlog, koji se za to navodi, jer taj razlog nema mnogo sračunosti prema saveznicima u njihovom očajno teškom položaju. Mi ne tvrdimo, da se u tom držanju ogeđa duh japanske vlade, ali je to držanje svakako refleksi znatnog utjecajnog dijela javnog mišljenja u Japanu.

Austro-njemački pregovori u Berlinu

Povoljan tok pregovora.

Kb. Beč, 9. januara.

Neposredno prije odlaska iz Berlina barun Wimmer je izjavio dopisniku „N. F. Presse“, da pregovori, koji se vode u Berlinu između njemačke vlade s jedne i austro-ugarske vlade s druge strane o raznim finansijsko-političkim pitanjima, a sa ugarskim ministrom predsjednikom i o pitanjima političke prirode, idu sa svim povoljnim tokom. Kakav drugi tok nije se mogao ni očekivati, dodao je barun Wimmer.

Vijesti iz Austrije

Pomaganje zanadžija i malih trgovaca, koji su postradali ratom.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Beč, 9. januara.

Podgradonačelnik Hierhammer podnio je u četvrtak gradskom vijeću prjedlog o osnivanju kreditnog udruženja, koje bi pružalo kreditnu pomoć uz umjerenu kamatu zanadžima i trgovcima u pozadini, postradali u ratu bez svoje krivice. Osnovnom kapitalu od 150 milijuna pridoniijela bi država 200 milijuna. Ostatak u 50 milijuna imali bi dati: grad Beč, Donja Austrija, donjo-austrijska trgovačka komora i udruženja dotičnih staleža.

od 23 godine, primio je upravy nad tamošnjom botaničkom baštom. Tada je otpočeo rad na svojim djelima „Bibliotheca botanica“, „Classes“ i „Genera plantarum“, a jednovremeno se bliže upoznavao i sa zoološkom naukom. 1732. god. poslao ga je upsal ko učeno društvo na naučno putovanje u Laponiju, zatim je propuovao i Dalekaniju, pa je zatim neko vrijeme u Falunu predavao mineralogiju. 1735. god. otišao je Linné u Holandiju, gdje je promovisan za doktora. U Holandiji je Linné ostao tri godine, za koje je vrijeme osim već pomenutih trju djela izdao još 4 djela: „System naturae“, „Fundamenta botanica“ itd. 1736. godine propuovao je Englesku, a 1738. otišao je u Paris. Iz Parisa se vratio u domovinu. Pošto je neko vrijeme u prijestonici Stockholm bio pak. tikovao kao ljekar, pozvat je 1741. god. u Upsalu, gdje je postao prvo profesor medicine, a zatim profesor botanike. Na tom je položaju iz osnova preuredio botaničku baštu, podigao je muzej prirodne nauke i izdao je 1746. godine svoje djelo „Svedska Fauna“. Poslao je mnogo na naučna putovanja u inostanstvo. Neumorno je radio na dopunjavanju svojih ispitivanja, tako da su nova izdanja njegovih knjiga bila upravo savsivim nova djela. Kao nastavnik umio je jedinstvenom živošću izvoditi svoje djake u prirodu. 1758. god. kupio je imanje Hammarby, kada se povuokao 1764. god. pošto ga je na professorskoj katedri zamijenio njegov sin

Borbe na zapadu

Prijevoz američke vojske u Evropu.

Kb. Amsterdam, 9. januara.

Prema „Allgemeen Handelsblad“ u javlja „Daily Telegraph“ iz New-Yorka: I pored svih teškoća u pogledu brodskog prostora postignut je sporazum između vlade engleske, francuske i američke, da se u toku ove godine prenese u Evropu dva puta više vojske no što je u prvih namjeravano.

Podmornički rat

NOVA POTAPLJANJA.

Kb. Berlin, 9. januara.

Wolfvoff ured javlja: Nedavno su naše podmornice potopile u Atlantskom okeanu i u Kanalu 5 parnih brodova i 1 jedrenjak. Osim jednog svi su parni brodovi bili naoružani i bili su u sprovodnim vodovima. Jednoj našoj podmornici je pošlo za rukom, da vještštim manevrisanjem iz jednog i istog sprovodnog voda uništi tri jako natovarena parna broda. Među njima se nalazio engleski naoružani parni brod „Bernhard“, 3682 tone, natovaren ugljem u Gibraltar i naoružani engleski parni brod „Bristol City“, 2511 tona, natovaren raznom robom, naročito ljekarijama, koje su bile određene za New-York, a prema iskazu posade u vrijednosti oko 40 milijuna. Jedrenjak je bio veliki brod, približno 2000 tona.

Načelnik admiralskog stožera mornarice

Vijesti iz unutrašnjosti

Posljednja počast.

Operacije, vodjene prilikom zaposjedanja Srbije, prouzrokovale su žrtava u ljudskim životima, kako kod srpskih trupa, tako i kod onih, koji su pobjedjivali.

Tim žrtvama, prije izvjesnog vremena, odato je puno priznanje. Da ne bi bilo predato zaboravu, bez obzira da li je srpski ili savezničke vojne sile, naredjeno je istraživanje grobova palih boraca. Naročito u ranijim srpskim novim krajevima. Gradjanima mještanim bila je dužnost, da pronadju svaki grob palih boraca, da ga pobusaju i ograde. Za ovoliku pažnju dobili smo veliki broj izraza priznanja, naročito iz krajeva Novopazarskog Sandžaka.

Primjer energije.

Gradjani varoši Mitrovica na Kosovu imali su prije mjesec dana da se osvjedoče o jednom nečuvenom primjeru energije, koji je posljedica tehničke spreme i savršenstva.

Jedna austro-ugarska vojno-tehnička satnija, koja je otišla iz Beograda, za ciglo tri dana razrušila je i podigla, potpuno novi most na Ibru u Mitrovici, u dužini od stotinu dvadeset metara, za varoški saobraćaj.

Za taj trud opština varoši Mitrovice poklonila je vojnicima hiljadu kruna.

Ibarski put.

Put od Kraljeva do Mitrovice, koji ide uz sam Ibar i koji je u Srbiji poznat kao jedan od najromantičnijih, bio je prilično iskvaren u toku rata.

Sada je nanovo podešen i za putnički, a tako isto i za kolski i automobilski saobraćaj.

Svi porušeni i oštećeni mostovi nanovo su podignuti, u režiji okružnih inženjera.

Put se održava u ispravnom stanju.

Karlo pl. Linné mladi (takodje znaneniti botaničar, rođen 20. januara 1741. god., umro 9. novembra 1783. god.). 1762. godine podareno mu je u znak priznanja njegovih naučnihih zasluga, plemstvo. Umro je na današnji dan (10. I.) 1778. godine. Prvo u Upsali, gdje je najviše radio, a zatim i u Svedskoj prijestonici Stockholm (1885. godine) podignuti su mu spomenici. Linné-ov značaj za prirodne nauke ogroman je. Do duše on na polju botanike nije bio reformator, jer su metode, kojih se on pri svom radu pridržavao, u načelu već bile poznate njegovim naučnickim prethodnicima, ali on je vješto prikupio njihove ideje i priveo ih u djelo. — 10. januara 1871. godine otpočela je u toku njemačko-francuskog rata kod Le Mans-a krvava bitka između trupa francuske zapadne vojske pod generalom Chauzyem i njemačke vojske pod komandom pruskog princa Friedricha Karla, jake 150.000 ljudi. Dva dana vodila se ogorčena borba. Najzad Nijemci zauzeše položaje kod Tuillerië, koje su branili bretonski odredi tzv. mobilne garde (od prilike što je u Srbiji „treći poziv“), naoružani starim puškama. Izgubivši te položaje Francuzi su se povukli iza rijeke Mayeune.

nju pomoću naročtih drumova, sa dnevnicom prema godinama i sposobnosti, srpski gradjani iz obližnjih mjesta.

Vijesti iz Hrvatske i Bosne

Ponovno izlaženje „Bisera“.

Kako nam javljaju iz Sarajeva, ovih će dana opet početi izlaziti u nakladi Prve muslimanske nakladne knjižare u Mostaru muslimanski književni list „Biser“, koji je radi ratnih prilika bio prestao izlaziti prije dvije godine.

Grad i okolica

Dnevni kalendar

Danas je četvrtak 10. januara 1918., po starom 28. decembra 1917. — Rimokatolici: Pavao pust.; pravoslavl: 20.000 muč., Nikomid.

Casnička i činovnička kasina otvorena je do 12 sati u noć.

C. i k. vojnički dom: Citanica, soba za pisanje i igranje, kantina. Otvoreno od 7 sati izjutra do 9 sati uveče. Slobodan pristup svakome vojniku.

Beogradski orkestrum u zimskom pozorištu, prije Boulevarda: Početak predstave u 8 sati uveče.
KINEMA OPERA: Vojni kino u Kralja Milana ulici 56 (Koloseum): U 6 sati uveče predstava za vojnike. — C. i k. gradjanski kino na Terazijama br. 27 (Paris): U 6 sati uveče predstava za gradjanstvo.

Noćna služba u ljekarnama: U sedmicu od 6. do uključivo 12. januara 1918. obavljaju noćnu službu u Beogradu ove ljekarne: Selaković, Kne. Mihajlova ulica br. 45; apoteka Viktorović, Terazije 28; apoteka Prendić Kralja Aleksandra ul. br. 64 i Stojčić Sarajevska ul. broj 10.

Vosjeti bolesnika u bolnicama: U bolnici „Brčko“: od 2—4 sata poslije podne. U bolnici „Brinn“: od 9:30—12 sati prije podne i od 2—4 sata poslije podne. — U C. i k. gradjanskoj bolnici: u utork, četvrtak i nedjelju od 1—3 poslije podne.

Kužna bolnica: Posjeta nije dozvoljena. Obavještenje o bolesnicima dnevu od 11 do 12 sati prije podne na ulazu u bastu bolničke zgrade sa strane Vidnanske ulice.

Vojno parno kupatilo u Car Dušanovoj ulici. — I. Kupatilo u kadama: a) Za vojne osode otvoreno radnim danima od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12 1/2 sati u podne. — b) Za gradjanstvo radnim danima od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 9 sati prije podne do 12 1/2 sati u podne. — 2. Parno kupatilo za časnike i njima ravne činovnike otvoreno je utorkom, srijedom, petkom i subotom od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12 1/2 sati u podne. — 3. Za gradjane muškog pola otvoreno je parno kupatilo ponedjeljkom i četvrtkom (ako u te dane ne pada kakav praznik) od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne. — Casnicima i njima ravnim činovnicima stoji na volju da se služe parnim kupatilom i u dane određene za gradjanstvo (ponedjeljkom i četvrtkom). Blagajna se zatvara radnim danima u 12 1/2 sati, a nedjeljom i praznicima u 12 sati u podne.

Za svešteničku sirotinju.
Pozivaju se porodice i staraoci siročadi pomrlih i odsutnih sveštenika iz svih pet Bogospasajemih Eparhija u sastavu nezavisne (Aofokalne) pravoslavne Crkve biv. kraljevine Srbije da se pismeno prijave radi reguliranja moguće materijalne pomoći, koja bi im se mogla pružiti iz dobrovoljnih fundova u Švajcarskoj.

Prijave naročito iz Niške i Timočke Eparhije i dije. a Beograd. Ke A h j piskopije sa označenjem tačne adrese upućivati: Arhimandritu Platonu (Jovanoviću), profesoru, Vrljarska (Molerova) ul. br. 91. Beograd.

† Pukovnik Andra Lj. Milivojević.
U Solunu je preminuo pukovnik Andra Lj. Milivojević, načelnik artiljerije pri vrhovnoj komandi. Večan mu pomen.

Veliki prilog za beogradsku sirotinju.
Gospodja Naka pok. Nikole Spasića, predala je središnjem odboru za pomoć hiljadu kruna kao svoj prilog za pomaganje beogradske sirotine. Središnji odbor izjavljuje ovim gospodji Spasiću u ime beogradske sirotinje svoju blagodarnost.

Da se javle porodice brodara radi novčanih pošiljaka.
Radi prijema novčanah pošiljaka potrebno je, da se javle gospodinu Aleksandru Nemanjiću, bivšem šefu saobraćaja srpskog brodarskog društva, a sada zastupniku predsjednika beogradske opštine u Jugovića ulici broj 1:

1. Jelisaveta žena krmara Sipetića;
 2. Julka žena bivšeg štegnera Stojanovića u Ritopeku;
 3. Todor Novaković, radnik radionice na Čukarici;
 4. Gospodja Milutinovića, majka Milutinovića, ilmara radionice na Čukarici;
 5. Sofija, žena Milojčića, ilmara u radionici na Čukarici;
 6. Gospodja Lenka Lukić, broderska restoraterka na brodu „Morava“;
 7. Angelina, majka Milana mornara na Dušanovcu.
- U slučaju, da se ne nalaze u Beogradu, potrebno je da pošalju svoje tačne adrese, na koje bi im se novac mogao poslati.

Vojno-ljekarsko predavačko veče.

U subotu 12. ov. mj. u 6 sati uveče biće u c. i k. pričuvnoj bolnici „Brčko“ (hirurški olio) pod predsjedanjem pukovnijskog liječnika dra Karla Böhma treće predavačko veče. Raspored predavanja je sljedeći: Nadlječnik dr. Diel: Uzroci patološke tube kul. ze. 2. Asistentni liječnik dr. Caričević: O zubnoj njezi i zubnim opravcima sa demonstracijama. Gosti dobro došli.

Dar.
Gospodjica Kovara Mladenoviće-va iz Jagošine darova'a je domu staraca u Beogradu 20 K, kao božični dar.

Sjeme za usjev.

U prošlogj godini bilo je u zaposjednutim krajevima izvjesnih sela, u kojima su elementarne nepogode prouzrokovale nerodicu.

Nadležne vlasti opskrбилe su takva mjesta sjemenom, koje se ima upotrijebiti za sisanje u ovoj godini.

Snjeg u Beogradu.

Poslije nekih liherih dana juče u jutru osvanuo nam je u Beogradu snjeg. Još oko pola noći otpočela je da rositi kiša, koja se u jutro pretvorila u snjeg. Snjeg je padao juče preko cijelo a dana i napadao je juče skoro po la metra. Beograd je sada sasvim u bijelom pokrivaču — pod snijegom.

Sir.

Prodavnice životnih namirnica opštine grada Beograda imaju još na prodaju sira. Sir je odlične kakvoće očiji, stari i dobro mastan i prodaju se po 10 kruna po kilogramu. Može se dobiti u proizvođnim količinama.

Dnevna temperatura u Beogradu.

9. januara: maksimum u sjenci —0.1 (prema jučerašnjem hladnije za 15.6), minimum —2.5 (hladnije za 0.9) stepena Celsijevih. Talozenje 3.8 mm.

Vrijeme na Balkanu.

9. januara u 7 sati izjutra: U istočnoj Srbiji i Albaniji kiša i snjeg, na zapadu tih krajeva jače, inače manje oblačno. Na istoku vedro. U sjevernoj Srbiji početak opadanja temperature.

Diana Alabaster

puder i Diana pomada za lice, može se svagdje dobiti.

Književni prijedlog

Almanah i kalendar „Jeka od Osi- jeka“ za g. 1918. Primili smo krasno umjetnički opremljeno književno djelo pod gornjim naslovom u izdanju Kluba hrvatskih književnika u Osijeku (Gajev trg 4., cijena 5 K, poštom 50 helera više). Knjizi je dodan posebni glazbeni prilog „Himna narodnom ujedinstvenju“, a sadržava beletrističke i poučne radove: dra. Horvata, drai Kršnjavoga, Ivaniševića, Dlustuša, Bačića, Kempfa, Magjera, Cepelića, dra. Lozovine, Rakoša, Arnolda, Glembayove, Petranovića, Servacija, Kapića, † Kranjčevića, † Varge-Bjelovarca, Miroljuba, Lovretića, Vežića, Milera, Canića, Barbarića, Grohovca i mnogih drugih. Jedno valja istaknuti, da se svuda ističe narodno obilježje, mnogostranost u izboru birane gradje, pravilan i čist jezik, a najviše skladnost i jedinstvenost, koja odaje svjež i jedar književni pokret osječkoga Kluba hrvatskih književnika. Mi ćemo se na sam birani sadržaj rečemoga almanaha i kalendara opširnije osvrnuti, a za sada ga kao birano štivo toplo preporučamo. Vrijedi, da se kupuje i čita.

! Izašlo !

Novo! Novo!

Juraj grof Oršić-Slavetički:

„Na konju i u rovu“

Cijena 2 K.

Može se kupiti u knjižari

S. B. Cvijanovića

Beograd

Knez Mihajlova ul. broj 16.

Porudžbine sa strane šalju se na gornju knjižaru ili na samog pisca: Uredništvo „Beogradskih Novina“, — Beograd.

Narodna privreda

Carinski promet sa Bugarskom.

Po obavještenju sofijskih listova, ovlašten je austro-ugarski punomoćni ministar u Sofiji, g. prof. Czernin, da dostavi bugarskoj vladi, da se carinski ugovor, koji je važio do 1. januara ove godine, produkuje do 31. decembra 1918. godine.

Sve utvrđene klauzule, koje se odnose tako isto na tranzit preko Srbije, ostale su nepromijenjene.

Ko je upravo doneo krompir u Evropu — odakle i kad?

(Nastavak.)

Po svima novijim podatcima, mora se priznati pronalazaču Virdžinije, admiralu Walter Raleigh-u, da je baš on taj, koji je 1584. godine doneo prve krompire u Irsku, koje je i svojoj gradini usadio.

U ostalom tvrde Španjolci, da je kod njih bilo krompira pre, Raleigh-a. Cris. Columbus našao je godine 1491. na ostrvu Kubi krompira, jer njegov izaslanc, koji se iz unutrašnjosti natrag vratio, pričao je mu „o nekim krotolama, koje urodjenici piku i jedu, i koje, ispečene, nalice na pečen kesten.“

Najverovatnije je pak to, da je krompir s dve strane u Evropu prenešen: iz Virdžinije (koja nije upravo otadžbina krompira, nego su ga tu doneli iz Peru-a i odomacili) doneo ga je u Englesku (Irsku) Raleigh, a s druge strane doneo ga Španjolci iz kvitskih planina u Španiju, odakle su ga razneli po ostalim južnim evropskim planinama. I Humbolt kaže, da je krompir mnogo ranije bio poznat Španjolicima, nego Englezima.

Medju ostalima navodi se još i neki trgovac roblja John Hawkin, da je on — kao bajagi — godine 1565. preneo krompir iz Santsa-Fé u Irsku, ali se docnije doznalo, da to ne beše krompiri, nego — čičoke („svinjska repa“).

Bilo u svom najnovijem delu, izmedju ostaloga, veli ovo: „Pažljivim i trudnim istraživanjem svijui, pa i najstarijih pisaca, koji u uvodjenju krompira u Evropu pišu, možemo se uveriti, da ne spada u zaslugu ni Raleigh-u, ni Drake-u, ni Hawkin-u, da su od njih koji prvi krompir u Evropu doneli. Španjolci su bili, koji su prve krompire na evropsku zemlju bacili i time dragoceni preobražaj u ishrani Evropljana učinili.“

No, i pored svega toga, ne treba u toj stvari prezirati zasluge Drake-ove i ostalih napred navedenih o oba, jer su zaista oni prvi bili, koji su u svoje otadžbino, Englesku, krompir uneli, koji se odale po severnim evropskim krajevima raznosio.

Priča se, da je Drake poslao jednom svom prijatelju u London nekoliko komada krompira u tom cilju, da ih ovaj u svojoj gradini razmnoži, pa docne narodu razda. U pismu, kojim je ove krompire poslao, stajalo je ovo: „... Plod ovog rašća tako je osobit i hranjiv, da sam ja tog neospornog uverenja, da će gajenje i razmnožavanje ovog rašća u našem stočarstvu biti od neizmjerne koristi.“ — Prjate j posadi d.b.vene krompire u svom povrtnjaku, i one uspeše da ne može biti bolje, t. j. stabla beše jedra i prepuna cveta, koje je docne one okrugle bobice izrodilo. U tima bobicama je seme. Prjate mislaše, da su ove bobice oni plodovi, za koje mu Drake piše. Nastupi jesen, bobice požute, sazreše, on ih pažljivo pobere, da ih zgotoviti i pozove najodabranije goste na obedu. Na posetku doneše p. ed. domaćina jednu pokrivenu i bogato okćenu srebrnu činiju. Domaćin ustane i zgovori svojim gostima lepu besedu, u kojoj je naveo: kako je sretan da u toj činiji predloži svojim gostima neko novo jestivo, od kog je „seme“ dobio od svog čuvenog prijatelja admirala Drake-a iz Amerike, s tim uverenjem, da gajenje ovog rašća može za Englesku biti od neizmjerne koristi. Činiju sad odkope; bobice beše pečene u maslu, pa šecerom i cimelom posute. S najvećim ljubopitstvom primakoše gosti ovo čudnovato jestivo svojim, u je u razmaženim ustima, ali ga brzo u tanjir ispljuvaše, jer bobice beše bljutave, i svi jednoglasi izaviše, da to jelo može biti izvršno za divlje američanske guše, a za engleske — nikako. U najvećoj ljutnji zopovedi: domaćin svom baštovanu, da ovo američan ko rašće povadi i na vatra baci i sagore. Slučajno se dogodi, da domaćin baš onog dana u baštu dodje, kad je baštovan spaljivao krompir, zajedno sa lepo razmijenim krotolama, od kojih neke već i pečene beše. Domaćin stane nogom na jednu pečenu krotolu, kad mu odjednom nešto prijatno zamiriše i beo se bašno po zemlji raspe; on se sagne, digne jednu celu pečenu krotolu, oporba ju i v.d., da je s bobicama pogrešo, a da su ove krotole onaj hvaljeni plod. Sad dadne pokupiti sve još nepečene krotolice, pro to ih da skuvati i bez ikakvih začina ka na trepu izneti, savzavati ponovo one iste goste, koji pre na obedu beše, i koji sad odaše zasluženu hvalu novome plodu.

Ipak je zato za dugo vreme r.t.o bilo višest krompir u građanskim baštama, no samo u veikašima. Iz domaćih pribeležaka kraljice Ane, supruge kralja Jakova I, koja je umrla 1618. godine, moglo se videti, da je jedna funa krotola, za njeno doba, koštala 2 krune.

Tek u polovini XVIII. veka, beše krompir u Engleskoj u opšte poznati. Iz Engleske pien. še krompiri, već u v. 8. sorti u Belgiju, gde ga rašćenim rukama pimiše; a od priče u isto doba — 1588. godine — mogao se je krompir ponegde i u Nemačkoj v. deći, ali ga je tu s početka slabo ko vermao.

U Italiju je doneo krompir Hieronimus Cordanus godine 1580., a 1588. nazakazimo ga i ovde već na većim predelovima; u Italiju ga je Cordanus iz Španije preneo.

U 30-togodišnjem ratu, doneo je jedan nizlandski oficir prve krompire u Češku, a odavde je prenešen u Bavarsku.

U Badensku je doneo 5 bremena krompira jedan siroma d. v. deži 1740. godine, koji se je sa gajenjem krompira jako obogatio, a kad je umro, o tav o je svojim naslednicima 300 000 forina a.

U Saksoniji nametnuše narodu silom krompir sve do godine 1730., naročito u žitom bogalim ravninama.

Nemački kralj Fridrih Viljem I. imadjaše muku s narodom, naročito u provinciji Brandenbur-u, naterivao je i sveštenike da u crkvama pouče narod, da prigri lepe namere kraljeve, koji ih ovim novom bičkom želi usrećiti: narod pak ismevaše te pouke i nazivaše sveštenike „krompirasima“. Tek godine 1700. kad je Fridrih II. stupio na presto, prokri put ovoj spasonosnoj biljci. O tome priča čuveni naučjak Netelbek u svom životopisu ovo: „Mogao sam biti doletić od svojih 7—8 godina, dakle oko 1743. ili 1744. godine, kad je kol nas u zemlji (Nemačkoj) na daleko tako strašno i oskudno vreme bilo, da su mnogi ljudi umirali od gladi. Godine 1745. dobio varoš Kolberg od kralja jedan poklon, koji onda u zemlji još nepoznat beše: jedna rastoćena kola puna krompira prispeše na pijacu, a dobošem se razglasi po varoši, da se svaki baštovan u označeno vreme najje pred opštinskom kućom, jer im je „kraljeva milost poslala izvanredan dar“. Svaki može pomisliti, kako se celo gradjanstvo uzrujavalo, tim više, što se upravo nije znalo, šta ima taj dar baštovanima da znači.“

„Gospoda savetnici u svećnom odelu, pokazivahu sakupljenom svetu nov plod, koje ovde čovečije oko nije videlo. Neki od njih čitaše uputstvo, kako se s tim krotolama gazduje i kako ih treba saditi i negovati, a ujedno i to, kako ih treba bariti i peći. Medjutim uzmaše pojedici te mnogo hvaljene krotolice u ruke, čudise im se, mirisaše ih i obizivaše. Vrleći i mašući glavom, nudše ih jedan drugome, rasekoše ih i ba saš prisutnim psima, koji ih onjviše i o taviše. To je sad dovoljno bilo, da se krompiri opšta presuda izreče: „Te stvari, poviče narod, niti smrdeti niti miriše; i psi neće da ih taknu, pa šta li će onda s njima biti nama pomoženo?“ Većina sakupljenog naroda mišljaše, da krompir kao drvo rasti, sa kog se u svoje vreme krotolice kao orasi tresu.“

Medjutim se kraljeva volja ispuni, i njegov se dar prisutnim baštovanima podeli tako, da je i onaj najsiromašniji nekoliko krotola dobio. Ali je u onaj larmi i gurnjavi slabo koji od uputstva što razumeo. Ko primljene krompire nije na bunjište bacio, taj je pri sadjenju s njima sasvim naopako postupao. Neki su ih ponegde pojedince u zemlju zabadali, pa se dalje nisu za njih brinuli, dok drugi mišljaše, da će najbolje učiniti, ako sve dobivene krotolice na jednu gomilu bace i malo ih zemljom pretrpaju.“

„Nastupajuće godine ponovi kralj svoj dragoceni dar opet s istim tovarom krompira, ali je ovom prilikom od strane na ležnih organa pomeću je p. stup no; s tovarom je izaslal i jedan kraljev baštovan, koji je u kraljevju bašti već pravilno gajio krompir, i umeo stručenjku da objasni kako ga treba saditi, pa je pojedincima pri sadjenju i pripomogao i o daljoj se neza starao. Od toga doba postade u nas krompir opštenarodno jestivo.“

Godine 1756. dakle nre sedmogodišnjeg rata, izda kralj Fridrih II. onu značajnu i gromovitu naredbu sa 46 paragrafa, u kojoj nabraja grehe „lenjih plemičkih poljoprivrednika“. Posle sedmogodišnjeg rata, 1764. godine, izda kralj novu ostru naredbu, da se zemljoradnja u svakom ročetu podiže iz p. v. d. svakom zemljoradniku: da mora 15. dio svojih njiva zasaditi krompirom, da narod nebi nikad došao s hranom u oskudicu. Kralj je sam putovao po zemlji i nadel dno kako lu di rade, i ko nije po propisanim pravilima radio, toga je samličenona licu mesta i kaznio; a na drugim mestima je opet svaki zemljoradnik imao uzase po dva vojnika kao stražu, koji su ga kundacima mivali, ako nije hteo po pravilu da sadi i neguje krompir. Po čitave te vojnika lovorovše po njiva u tom cilju, i tako je to sve išlo s najvećom mukom i natogom. „S prokletom svinjskom hranom hoće kralj da nas ishranjuje.“ vikaše seljaci, a godine 1770. kad nastupi glad i do 80.000 duša pomre od gladi, is liše se samo iz Češke do 20.000 duša u S ezi ju kao „zemlju objektivnu“, gde je već mnogo krompira, silom kraljevih naredba,

ga, gajeno i tu je mnog svetl. sv. j. z. vot od gladi sačuvalo, a posle toga je taj narod podi ao spomenike svome izba. it. lju i ocu kralju Fridrihu II., što ga je naterao da sada krompir i seje deletinu, da sebe i svoju stoku ishrani i od g. ali sačuval.

Hercog Ernest August vajmarski, uverivši se o velič. bi. i. t. izda 11. marta 1757. godine sledeću naredbu: „Ko u ovoj godini najviše krompira zasadi, osobito bele sorte, što uverenjem opštinskim dokaže, dobiće iz državnih blagajne u ime nagrade 40 talira od svakog pl. u a krompirom zasadjene njive.“

Godine 1771.—1772. beše zavladao velika glad u srednjoj Evropi, i da ne beše tada dovoljno krompira, p. m. bi prosta sva sirotinja. Tih godina nauči narode srednje Evrope da poštuju vrline krompira, pa ni do današnjeg dana ne beše više gladi.

I u Francuskoj beše tih godina ovladala nerodica u žitu, i apotkar pariski Parmentier ped oži krompir, da se s njim narod od gladi sačuva. Ali sve beše uzaludno; narod ga je grdio i ružio, pa ga jednom prilikom za malo nije kamenjem ubio. Sve to nije njega zastrašilo, i krompir i dalje preporučuje; a da bi se od naroda odbranio, izm. i se jednom, da može predstati kralju Ludvigu XVI. i kraljici Mariji Antoaneti; tom prilikom preda kralju pismenu raspravu o krompiru, i zamo'i kralja i kraljicu, da i oni daju za svoju t. pezuposted. ev. no krompir goloviti i to narodu ojaviti, kako bi se tim povodom narod prv. l. o da krompir prigri i krompirom se hrani. Usled toga je na kraljevju trepi b. l. o svaki dan na srebrnom posudju po koje jestivo od krompira iznošeno i svima gostima prijalje je svako od krompira izneseno jelo. Posle toga uspeha, podari kralj apotekaru 50 rala zemlje da na njoj krompir zasadi. Kad je p. v. e. v. e. o. v. o. v. o. g. a krompira kralju doneo, zadenuo je kralj nekoliko od njih u zapuce svoje uniforme, a kraljica je napravila od njih venac i oboje se pojavise s tim u kitom još istoga večera u dvor. koj zabavi, koja je toga radi u kraljevom dvoru d. v. a. n. a. da gosti vide, kako kralj i kraljica ovo rašće cene, a na večeri beše 12 raznih jela od krompira gost ma, u naj askošnjem obliku izneseno. Od toga doba postade „moda“, da se svet krompirovim cvetom kiti. Hercovi, princveći, grofovi i p. e. mići pariski, tražiše na oč. i. o. r. j. a. elj tva da se udvore apotekaru, samo da do jednog dragocenog krompira ovog d. d. u. Ceo Pariz s poštovanjem govoraše o skromnom apotekaru kao o ljudskom dobrotvoru, a kralj mu za večerom napisalje dravicu i reče: „Verujte mi, Francuska će Vam blagodariti, samnom zajedno, što ste pronašli hleb sirotinji.“

At se masa naroda za dugo nije mogla privoleti da prigri i oporba k. o. n. p. ir. Parmentier pribegne sad lukavstvu. Trubama dade on po svoj okolini rasturiti, da su njegovi krompiri dozreli, no pošto su njegove krotolice vrlo dragocene, to je on od kralja izmolio zaštitnicu, po kojoj će svakog, ko bi mu i jednu samo krotolu iskopao i ukrao, st. o. g. o. kazniti i ovo je pomoglo. Ne prodj se ni tri dana, a njegovi mu polajnici dostave, da mu je polje sasvim opljačkano i opustošeno, i da sada neće naći ni jednu krotolu na polju. To je on i želeo. Kad je „sila kola polomila“, prestade i nerazložna vika na krompir, naročito 1793. godine tražiše narod ma od kuda da ga nabavi, samo da od gladi ne pomre.

(Svršice se.)

A. Grim:
TAJANSTVENA OTMICA.

(Svršetak.)

Lolino bljedo lice nešto porumenilo, ali ipak nije ništa odgovorilo, ma da ju je gdja. Daniels pogledima stalno hrabrila na to. Najzad se ova više ne mogade uzdržati već stade preklinjati Lolou: „O draga moja gospodjo, ta popustite! Učinili bi veliku nepravdu svome suprugu, kada bi ste odbili, da za-

uzmete mjesto, koje vam po pravu pripada.“

I to ne pomože; Lola je i dalje ču-tala. Sada joj pristupi ona dama u velu, koja se dotle bila držala po strani. Uklanjajući veo, grofica de Mirac srdačnim tonom reče Loli: „Ja sam najbliža rodjaka g. Blackova, a sama sam se nekada prezivala Black, čime se još i danas ponosim. Moj vas brat od strica voli, a ja mislim, da se slobodno možete usuditi, da se primite mjesta, koje vam priznaje kako zakon, tako i Holmanova ljubav, a to tim više, što možete biti uvjereni, da ćete ga time zblijiti učiniti srećnim.“ Evelina de Mirac ljubazno pruži ruku Loli, koja još većma pocrvene. „Hoćete li dakle popustiti našim udruženim molbama, Lola.“

„Ne smijem,“ zburnjeno promuca djevojka i nehotice baci pogled na mjesto, gdje su još pola sata ranije kao vezeni zlikovci sjedili njen otac i brat.

Ovo njeno uporno odbijanje kauda je silno uzbuđivalo gdju. Daniels. Ona stade nešto baratati po svojoj haljini i najedared izvuču iz nedara neko zapečaćeno pismo. „Možda ćete se predomisli, mlada gospodjo,“ reče ona Loli, „kada budete saznali šta piše u ovom dokumentu.“ Zatim se gdja. Daniels okrete g. Blacku i reče mu zburnjenim i nepouzdanim glasom: „Milostivi gospodine, oprostite mi ovo, što sam sada prinudjena učiniti. Moram ispuniti jednu svoju dužnost, a vjerujte, da mi nije lako... ta toliko sam vas vremena vjerno služila. Hoćete li biti tako dobri, da pružite ovaj dokumenat.“

G. Black se trže. „Ta to je rukopis moga oca,“ reče on, otvarajući pismo. On jednim pogledom prelete preko sadržine, pa zatim strogim tonom zapita domaćicu: „A što vi to meni ranije niste pokazali?“

„Tako je želio vaš pokojni gospodin otac,“ odgovori ona. „Naredio mi je ovako: „Evo vam povjeravam svoju posljednju volju, s time da je godinu dana držite u najvećoj tajnosti. Ako se po isteku toga vremena moja snaja bude nalazila pored moga sina i ako bude živa, a živi odvojeno od njega, predajte mu ovo pismo i racite mu, da odmah izvrši moju želju ako misli poštovati uspomenu na svoga pokojnoga oca.“

„A jeste li znali, šta je pisalo u tom dokumentu?“ prekide je g. Black. „Znala sam jer sam ja sama vodila starčevu ruku pri pisanju.“

Pošto su neko vrijeme svi čutali, Holman Black se obrati Loli: „Kada sam te ja molio da mi se vratiš da pored mene zauzmeš svoje mjesto kao supruga i domaćica, ja sam mislio da ću jednovremeno sa ljubavlju jednog napuštenog srca moći staviti pred tvoje noge i bogatstvo koje bi ti uljepšalo život. Sada pak vidim iz ovog dokumenta, da nisam ja, već da si ti jedina naslednica moga oca i da imaš isključeno pravo raspolaganja nad njegovim imanjima.“

Čuvši tu potpuno neočekivanu novost mlada je djevojka prebljeditila kao krpa. „O, Bože, zašto je to učinio?“ prošapta ona tužnim glasom, gledajući zbunjeno u dokumenat, što ga joj je Black dao na čitanje. „Zar da novac bude most koji će stojati izmedju nas dvoje?“ reče ona. Neko je vrijeme ču-tala, zatim podiže k svome suprugu oči, u kojima kao da se toga časa vidio sav odblesak njene plemenite duše. „Ne, Holmane,“ reče ona srdačnim glasom, „to ne smije biti.“ Neka samo ljubav bude veza, koja će spojiti naša srca.“

Prije no što je ma ko od prisutnih mogao pogoditi šta ona hoće, ona pocjepa na sitne komade testamenta staroga Blacka i presretna pada u naručje svome suprugu.

Dvije nedjelje docnije priredila je grofica de Mirac sjajnu zabavu u čast svoga brata od strica i njegove mlade supruge. Razumije se, da su na nju bili pozvati i Wilson i Hill, pa su se i ovom prilikom mogli uvjeriti, koliko je bio srećan ovaj bračni par, koji se poslije tolikih tragičnih preprijeka najzad bio našao.

Black je naročitom pažnjom obasipao Hilla, koji je hvatanjem one dvojice zlikovaca na nadležnom mjestu u veliko bio izašao na glas kao vješt i sposoban policijski činovnik, a kome je uz to pripadala glavna zasluga i za Lolino oslobođenje, za šta ga je njen suprug na najzadnjašnji način nagradio.

No još većma od svega toga obradovala je mladog policajca Lolina zahvalnost, koja mu uz lupki osmejak reče: „Nikad vam neću zaboraviti, šta ste sve učinili za me i kako ste stavili i sam svoj život na kočku radi moga oslobođenja. Ako bih ikada mogla nešto koristiti „starom Francuzu“, koji je patio od toliko strašnog kašlja, neka mi se u svako doba slobodno obraća. I sada kada sam toliko srećna i zadovoljna, uvijek ću mu ukazivati onakvu istu simpatiju i onakvo isto saučešće kao u onim sumornim danima.“

— Kraj —

Čisti bijeli
tefit će vam poslati, ako uotrebljavate dnevce
„Diana“ Alabaster puder i Crème za lice
Doza za probu ili lončić K 2. — Veilka K 4. —
Može se posvuda dobiti. Glavno stovarište:
„Diana“ Handels A. G. Budapest V.,
Nádor utca. 6.

Posljednje brzozajvne vijesti
WILSONOVA POSLANICA KONGRESU.
Njegovi mirovni prijedlozi.

Kb. Washington, 9. januara.
Wilson predao je danas poslanicu kongresu, u kojoj kritikuje pregovore u Brest-Litovsku i nastoji osobito istaknuti, da je vojna stranka u Njemačkoj uništila sve liberalne principe, koji su u prvi mah bile proglašene. U svemu pristaje uz govor Lloyd Georgea. Predbacuje njemačkim državniciima, da oni samo za volju svoje moći produžuju ovaj rat i ako znadu, da na njihovoj strani nije pravda. Govori o žalosnom stanju ruskoga naroda, koji je fizički slomljen, ali njegov duh ipak se ne će dati podjarmiti od Njemaca. Bez obzira vjeruju li nam sadanji vodje ruskoga naroda ili ne, naša je iskrena želja, da pomognemo ruskome narodu i potpomognemo njegovu težnju za slobodom. Pregovori i rasprave treba da se vode javno, jer su prošla vremena osvajanja i tajne diplomacije. Američka je stupila u rat, jer su se dogodili slučajevi povrede pravde i jer je naša želja, da osiguramo miran život cijelom svijetu.

Poslije razvio je Wilson svoj mirovni program, a njegova je prva tačka, da svi ugovori treba da budu javni, druga, da na svim morima vlada potpuna sloboda brodarstva, treće da se ukinu sve privredne zaprijeke, a četvrto, da se smanje naoružanja na mjeru, koja je potrebna radi opšte sigurnosti. Peta tačka je slobodno i iskreno riješenje svih kolonijalnih zahtjeva, koji se sastoji u provedenju načela, da se kod riješenja suverenih pitanja moraju uzeti u obzir interesi stanovništva i opravdani zahtjevi vlada. Šesta tačka zahtjeva ispražnjenje svih ruskih područja, da Rusija može potpuno slobodno i nezavisno riješavati svoja politička pitanja. Sedmo će cijeli svijet biti zato, da se opet isprazni Belgija, bez da se preduzme s koje strane pokušaj, da se smanje njena suverena prava. Osmo mora se isprazniti cijelo francusko zaposjednuto područje, a mora se ispraviti nepravda, koja je god. 1871. stigla Francusku elsas-lotaringimskim pitanjem, koje već pedeset godina ugrožava svjetski mir. Deveto treba ispraviti talijanske granice po jasnim narodnim linijama. Deseto treba narodima Austro-Ugarske pružiti prvu priliku, da se razviju u narodnoj autonomiji. Jedanaesto mora se isprazniti Rumunjska, Srbija i Crna Gora. Srbija mora dobiti siguran i slobodan prolaz na more. Odnosaji izmedju pojedinih balkanskih država moraju se urediti prema istorijskim linijama i prema narodnostnim granicama. Moraju se stvoriti garancije za privrednu i teritorijalnu nepovrjedivost raznih balkanskih država. Dvanaesto treba turskom dijelu sadanje osmanlijske države osigurati potpunu suverenost. Ali druge narodnosti, koje se sada nalaze pod turskom vlašću treba da im se pruži mogućnost slobodnog i autonomnog razvitka.

SRPSKO-TALIANSKO-GRČKI DRŽAVNI SAVEZ.

(Naročiti brzozaj „Beogradskih Novina“.)
Lugano, 9. januara.

Talijanske novine javljaju, da je Venizelos pregovarao u Rimu o ideji srpsko-talijansko-grčkog državnog saveza. Ovim bi se uredili interesi svijui triju naroda na Adrijai, a središnjim vlastima spriječilo daljnje prodiranje na Balkanu.

SRPSKO-TALIANSKO-GRČKI DRŽAVNI SAVEZ.

(Naročiti brzozaj „Beogradskih Novina“.)
Lugano, 9. januara.

Talijanske novine javljaju, da je Venizelos pregovarao u Rimu o ideji srpsko-talijansko-grčkog državnog saveza. Ovim bi se uredili interesi svijui triju naroda na Adrijai, a središnjim vlastima spriječilo daljnje prodiranje na Balkanu.

SRPSKO-TALIANSKO-GRČKI DRŽAVNI SAVEZ.

(Naročiti brzozaj „Beogradskih Novina“.)
Lugano, 9. januara.

Talijanske novine javljaju, da je Venizelos pregovarao u Rimu o ideji srpsko-talijansko-grčkog državnog saveza. Ovim bi se uredili interesi svijui triju naroda na Adrijai, a središnjim vlastima spriječilo daljnje prodiranje na Balkanu.

SRPSKO-TALIANSKO-GRČKI DRŽAVNI SAVEZ.

(Naročiti brzozaj „Beogradskih Novina“.)
Lugano, 9. januara.

Talijanske novine javljaju, da je Venizelos pregovarao u Rimu o ideji srpsko-talijansko-grčkog državnog saveza. Ovim bi se uredili interesi svijui triju naroda na Adrijai, a središnjim vlastima spriječilo daljnje prodiranje na Balkanu.

SRPSKO-TALIANSKO-GRČKI DRŽAVNI SAVEZ.

(Naročiti brzozaj „Beogradskih Novina“.)
Lugano, 9. januara.

Talijanske novine javljaju, da je Venizelos pregovarao u Rimu o ideji srpsko-talijansko-grčkog državnog saveza. Ovim bi se uredili interesi svijui triju naroda na Adrijai, a središnjim vlastima spriječilo daljnje prodiranje na Balkanu.

SRPSKO-TALIANSKO-GRČKI DRŽAVNI SAVEZ.

Posljednje brzozajvne vijesti

WILSONOVA POSLANICA KONGRESU.

Njegovi mirovni prijedlozi.
Kb. Washington, 9. januara.
Wilson predao je danas poslanicu kongresu, u kojoj kritikuje pregovore u Brest-Litovsku i nastoji osobito istaknuti, da je vojna stranka u Njemačkoj uništila sve liberalne principe, koji su u prvi mah bile proglašene. U svemu pristaje uz govor Lloyd Georgea. Predbacuje njemačkim državniciima, da oni samo za volju svoje moći produžuju ovaj rat i ako znadu, da na njihovoj strani nije pravda. Govori o žalosnom stanju ruskoga naroda, koji je fizički slomljen, ali njegov duh ipak se ne će dati podjarmiti od Njemaca. Bez obzira vjeruju li nam sadanji vodje ruskoga naroda ili ne, naša je iskrena želja, da pomognemo ruskome narodu i potpomognemo njegovu težnju za slobodom. Pregovori i rasprave treba da se vode javno, jer su prošla vremena osvajanja i tajne diplomacije. Američka je stupila u rat, jer su se dogodili slučajevi povrede pravde i jer je naša želja, da osiguramo miran život cijelom svijetu.

Poslije razvio je Wilson svoj mirovni program, a njegova je prva tačka,

da svi ugovori treba da budu javni, druga, da na svim morima vlada potpuna sloboda brodarstva, treće da se ukinu sve privredne zaprijeke, a četvrto, da se smanje naoružanja na mjeru, koja je potrebna radi opšte sigurnosti. Peta tačka je slobodno i iskreno riješenje svih kolonijalnih zahtjeva, koji se sastoji u provedenju načela, da se kod riješenja suverenih pitanja moraju uzeti u obzir interesi stanovništva i opravdani zahtjevi vlada. Šesta tačka zahtjeva ispražnjenje svih ruskih područja, da Rusija može potpuno slobodno i nezavisno riješavati svoja politička pitanja. Sedmo će cijeli svijet biti zato, da se opet isprazni Belgija, bez da se preduzme s koje strane pokušaj, da se smanje njena suverena prava. Osmo mora se isprazniti cijelo francusko zaposjednuto područje, a mora se ispraviti nepravda, koja je god. 1871. stigla Francusku elsas-lotaringimskim pitanjem, koje već pedeset godina ugrožava svjetski mir. Deveto treba ispraviti talijanske granice po jasnim narodnim linijama. Deseto treba narodima Austro-Ugarske pružiti prvu priliku, da se razviju u narodnoj autonomiji. Jedanaesto mora se isprazniti Rumunjska, Srbija i Crna Gora. Srbija mora dobiti siguran i slobodan prolaz na more. Odnosaji izmedju pojedinih balkanskih država moraju se urediti prema istorijskim linijama i prema narodnostnim granicama. Moraju se stvoriti garancije za privrednu i teritorijalnu nepovrjedivost raznih balkanskih država. Dvanaesto treba turskom dijelu sadanje osmanlijske države osigurati potpunu suverenost. Ali druge narodnosti, koje se sada nalaze pod turskom vlašću treba da im se pruži mogućnost slobodnog i autonomnog razvitka.

SRPSKO-TALIANSKO-GRČKI DRŽAVNI SAVEZ.

(Naročiti brzozaj „Beogradskih Novina“.)
Lugano, 9. januara.

Talijanske novine javljaju, da je Venizelos pregovarao u Rimu o ideji srpsko-talijansko-grčkog državnog saveza. Ovim bi se uredili interesi svijui triju naroda na Adrijai, a središnjim vlastima spriječilo daljnje prodiranje na Balkanu.

SRPSKO-TALIANSKO-GRČKI DRŽAVNI SAVEZ.

(Naročiti brzozaj „Beogradskih Novina“.)
Lugano, 9. januara.

Talijanske novine javljaju, da je Venizelos pregovarao u Rimu o ideji srpsko-talijansko-grčkog državnog saveza. Ovim bi se uredili interesi svijui triju naroda na Adrijai, a središnjim vlastima spriječilo daljnje prodiranje na Balkanu.

SRPSKO-TALIANSKO-GRČKI DRŽAVNI SAVEZ.

(Naročiti brzozaj „Beogradskih Novina“.)
Lugano, 9. januara.

Talijanske novine javljaju, da je Venizelos pregovarao u Rimu o ideji srpsko-talijansko-grčkog državnog saveza. Ovim bi se uredili interesi svijui triju naroda na Adrijai, a središnjim vlastima spriječilo daljnje prodiranje na Balkanu.

SRPSKO-TALIANSKO-GRČKI DRŽAVNI SAVEZ.

(Naročiti brzozaj „Beogradskih Novina“.)
Lugano, 9. januara.

Talijanske novine javljaju, da je Venizelos pregovarao u Rimu o ideji srpsko-talijansko-grčkog državnog saveza. Ovim bi se uredili interesi svijui triju naroda na Adrijai, a središnjim vlastima spriječilo daljnje prodiranje na Balkanu.

CIJENE OGLASIMA:

Osmina jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje . . . 10 helera
Priposlano: Petina jednog milimetar. retka (70 mm široko) staje . . . 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
Mail oglasnik: Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera.

MALI OGLASI

Primaju se: Knez Mihajlova ul. 38.

CIJENE OGLASIMA:

Osmina jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje . . . 10 helera
Priposlano: Petina jednog milimetar. retka (70 mm široko) staje . . . 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
Mail oglasnik: Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera.

ZUBNI-ATELJE J. SIDVERCA DIPLOMIRANI DENTIST Beograd, Kralj Milana ul. 57.

Specijalista za vještačke zube u zlatu i kaučuku po najboljoj američanskoj metodi. Izrada solidna. Materijal najbolje kakvoće. Prima od 8-12 i 2-6 sati no noćne. 941

Dentista F. B. Brill Beograd. Makedonska ulica broj 8. (do pošte) „Amerik. specijalista“

ZUBE vještačke u zlatu i kaučuku samo se u mom ateljeu izrađuju po najboljem originalnom američanskom sistemu. Prima od 8-12 i 2-6.

Kupovine i prodaje.

Ženske cipele plitke i duboke, odlične, predratni materijal, br. 34-38. Povoljne cijene. Na nar i na više. Radnja Kralja Aleksandra ulica 10. 34315-2

PRAVOG TURSKOG RATLUKA ima na stovarištu u delikatesnoj radnji Dimitrije Trandafilidis, Knjaz Mihajlova ulica 24 i prodaje na više i na malo uz umjerene cijene. 34518-2

Aršlamsko i kupusno seme ima na prodaju uz garanciju, Gjordje Pavković, sveštenik u Smederevu 34438-2

Fotografski aparat sa Rodenstockovim dvostrukim anastigmatom, format 10x15, sa 8 filmene kasete i metalnim statkom, sasvim nov, prodaje se jeftino. Adresa u upravli lista pod „Aparat 711.“ 34610-2

Radi preseljenja prodaje se jedan štednjak (Sparrherd) i jedna tramvajska ploča. Uplatiti Vidinska ulica 15. 34622-2

Ručni mlin 1070 Trgovcima rabat! kao što ga slika pokazuje, izrađen od najboljeg, tvrdog materijala, najbolji i najpraktičniji do sad; tež 12-13 kg. I daje za jedan sat 13 do 18 kg. trokajnog mlije: drabo, fino i najvinije, Mlin košta 118- kruna, za ključno poštarnu i pakovanje i šalje se po unaprijed isplaćenom rudžbini franko svakom poštom u tri paketa; pošto jedan paket ne sme da teži više od 5 kg. Da je mlin od dobrog materijala dale se i garancija. Narudžbine se vrše kod firme: („Kores. srpsko-hrvatska.“) „D. Strucin, Beč 18. Bezirk Hühnegasse 4“.

NA PRODAJU U zgradi Sremska ulica br. 2. prije Mesarska Banka Zeleni Venac ima na prodaju razna vina i sirćeta vinska uz umjerene cijene. Radnja je otvorena svakog dana od 6 sati ujutru do 6 u več. Obratiti se u istoj zgradi. 34540

Sa prevelikim bolom, javljamo svima svojim srođnicima, prijateljima i poznanicima, da smo za navek izgubili našeg dobrog i nikad neprežaljenog Ljubisava Skokića trgovca iz Lapova, koji je u svojoj 66. godini umro u Lapovu 31. decembra 1917. godine i sahranjen uz veliko učešće svojih poštovaoca, kojima izjavljujemo svoju blagodatnost. 1. januara 1918. god. Lapovo. Ožalošćeni: Supruga Jovana Skokić iz Lapova; snaha Latinka N. Skokić; kćeri: Simona i Mila; unuci: Božidar, Zorka, Smiljka i Miloš; zetovi: Ilija i Milan; i ostala rodbina. 34626

Namještenja. Apotecu u Bajinoj Bašti potreban je apotekarski pomoćnik ili stariji pripravnik. Sa uslovima obratiti se Mij. Milovanoviću, apotekaru Bajina Bašta, okrug užički 34536-3

Učenika pod platom, potrebuje odmah Aron Levy & Co. Saborna 39. 34619

Stanovi. Tražim stan meblirane 2-3 sobe sa kuhinjom, elektr. rasvjetom. Prednos: blizina Gouvernamenta. Ponude na Beogr. Novine pod „Stan 710.“ 34605-4

Stan od 2-3 sobe, kupatila i kuhinje, traži se. Ponude pod „Stan 708“ u upravli lista. 1072-4

Predavanja. Pianistkinja, svršana konzervatoristkinja, daje časove iz klavira i pjevanja. Obratiti se u Zdravljaku* Kralj Milanova br. 14. 34546-7

KORESPONDENCIJA. Jovanu Premoviću, Geneva, da dostavi Miomiru P. Iliću, studentu Clinique La Combe Montana (Valais) Suisse. Učtivo vas molim, ako vam je moguće da mi izvijestite, šta se sa moim braćom Nikolom Pavolvićem, koji je kao djak stupio u djačku četu u Skoplju za vrijeme 1915 g. regrutacije, rođen u Kratovu (Makedonija), koji se do danas nikako nije javio. Molim za izvještaj i u napred blagodarim. Mihailo Pavlović, krojački radnik, Obliteljev venac br. 42, Beograd. 34597

Jovanu Premoviću, Geneva, Molim vas izvijestite moga muža Trišu Kacelerovića, da sam sa decom zdrava i da se za nas ne brine; Nata Kacelerović, Kragujevac. 34577-8

Mih. II. Ristić Čačak. Jovanu Premoviću, Geneva, da dostavi Tanasiju Sterlu Bern, Dragi Taso. Ja i Čeda smo zdravo. Čeda nije do danas od tebe ni jedno pismo ni kartu dobio. PIŠI nam obavijest, radiš li šta. Mnogo te pozdravlja tvoj Milan Zarić. Čačak. R 089

Nove cijene „Beogradskih Novina“ počev od 1. januara 1918. Uslijed neprekidnog poskupljivanja materijala potrebnog pri izdavanju lista, prinudni smo cijene „Beogradskih Novina“ za malenkost povisiti. CIJENE „BEOGRADSKIH NOVINA“ su počev od 1. januara 1918. slijedeće: Cijena pojedinog broja: u Beogradu i u području gubernije u Srbiji 10 helera u Monarhiji 12 helera MJESECNA PRETPLATA: u Beogradu, u području gubernije u Srbiji za bojne i etapne pošte K 2.50 u Beogradu sa dostavom u kući K 3.— u monarhiji K 3.— u inostranstvu K 4.50 UPRAVA „BEOGRADSKIH NOVINA“ Topličin vijenac 21.

Ugalj za domaću upotrebu !! prispio !! Priznanice se izdaju u Birčaninovoju ulici 28. od 10 do 12 sati prije i od 2 do 4 sata po podne, 34523 Jovanu Premoviću, Geneva, Case 3545 M. B. Geneva, Suisse. Molim, da me izvijestite o Vitomiru N. Komadinicu, koji je otišao sa svojom jedinicom pri povlačenju srpske vojske i do danas se nije javio. Molim vas za izvještaj i traži ga njegov kum Milan Radojković, Kolarčeva ulica Beograd. 34599-8

EKSPOZITURA MAGJARSKE ESKONTNE I MENJAČKE BANKE U BEOGRADU, KNEZ MIHAJLOVA ULICA BR. 32. izvršuje isplate pisanim i telegraf. skim putem ratnim zarobljenicima i interniranim licima pod najpovoljnijim uslovima. Savjetnik Ekspoziture Kosta J. Popović Direktor Narodne Banke. 84109

Julijana R. Novak i djeca, davaće trogodišnji pomen svome nikad nezaboravljenom mužu i ocu Rudolfu Novaku u crkvi Sv. Marka na starom groblju, u subotu 12. januara u 10 sati prije podne. Molim srođnike, prijatelje i drugove, da prisustvuju tom tužnom pomenu. Beograd, 10. januara 1918. 34616 Julijana Novak sa djecom.

Svima svojim prijateljima, poznanicima i srođnicima javljamo, da ćemo našem milom i nikad neprežaljenom Najdanu Lj. Skokiću biv. podnaredniku I. polj. bolnice šumad. divizije II. poziva i trgovcu iz Lapova, učiniti trogodišnji pomen u crkvi Lapovskoj 13 januara 1918. god. 1. januara 1918. god., Lapovo. Ožalošćeni: Majka: Jovana Lj. Skokić; supruga Latinka; djeca: Zora, Boža, Smilja i Miloš; sa ostalom rodbinom. 34625

Porodica Save M. Bogdanovića davaće svom milom i neprežaljenom sinu Mladenu Bogdanoviću artijerijskom kapetanu trogodišnji pomen 4. januara po starom na grobu na Kragujevačkom groblju. Beograd, januara 1918. 34611

Sa teškim bolom u duši i nelzmjernom tugom, javljamo svima našim srođnicima, prijateljima i poznanicima da je naša premila i dobra VERA ispuštila svoju anđelsku dušu i preselila se u večnost 9. ov. mj. poslije ponoći, u cvijetu mladosti, u 18. godini života, poslije dugoga i teškoga bolovanja. Beograd, 9. januara 1918. Tužni i do groba ožalošćeni: otac Radivoj Borjanović; mati Jelena; braća: Miodrag i Bogdan, sestre: Anka i Radmila i ostala rodbina. 34626

Sa teškim bolom, tužna nesretna mati javlja srođnicima i prijateljima, da je njen jedinac sin i brat Blagoje Vučković željeznički činovnik ispuštio plemenitu dušu u Ašahu, daleko od svojih milih i dragih, 5. decembra 1917. g. u 23. g. svoje mladosti, ostavivši nas da vječito tugujemo. Ujedno javljamo, da ćemo mu davati četrdeseto-dnevni pomen u subotu 12. januara 1918. g. u Sabornoj crkvi u 10 sati prije podne. Beograd, 9-1-1918 god., Saborna ulica br. 120. Vječito neutješni: mati Saveta Vučković; sestre: Paraskeva i Danica, i ostala rodbina. 34624

Milica Jovanović sa djecom izvještava rođjake i prijatelje, da će svome dobrom i neprežaljenom suprugu i dobrom tati Miloradu Jovanoviću opančaru ovdašnjem davati šesto-mjesečni pomen 10. ov. mjeseca u 10^{1/2} sati prije podne u crkvi Sv. Nikole na Novom groblju. Beograd; januara 1918. Miletičeva ulica br. 4. 34609 Ožalošćena supruga sa djecom.

Sa bolnom dušom i tugom, isvijestavamo sve naše srođnike, prijatelje i poznanike kako ovdje tako i na strani, da je naš mili i neprežaljeni suprug, odnosno otac, brat, šurak it.d. Gjura Petronijević trgovac sa Uba preminuo 6. decembra u najboljem dobu svoga života u 41. godini. Našu blagodatnost izjavljujemo gospodi lekarima Dr. Dr. Ištvanu Denešu i Hristi Gunaridisu, koji su činili sve što je nauka dala, da našeg pokojnika od smrti spasu. Takođe izjavljujemo našu najtopliju blagodatnost namjesniku Ubskom g. Dimitriju Blagojeviću i sveštenicima: Zarku Trifunoviću, Miladinu Tasiću i Živanu Popoviću kao Mihajlu Joviću, učitelju, koji iz počasti izvršio opijelo. G. Jakovu Paunkoviću trg. koji se je za sve vrijeme pokojnikove bolesti kao i u psvljudnjem času našao pri pomoći. Neka je hvala g. Sreti Mihajloviću biv. činovniku koji se je sa pokojnikom dirljivim riječima oprostio, kao i svima građanima i građankama, koji su u velikom broju pri sahrani učestvovali, i nama tugu ublažili. Ub, decembra 1917. Ožalošćeni: supruga Darinka; sin Aleksandar; kćeri: Jela, Frosa i Bosa; brat Dr. Branislav profesor univerziteta; sestre: Žilka, Draga i Marija; zetovi: Gjoka Cvetković profesor gimnazije, David Rančević i ostala familija.

Naš mili i premili suprug, otac Ivan Vujić-Svetozarev dugogodišnji činovnik ministarstva inostranih dela, a sada činovnik „Beograd. Novina“ ispusti svoju plemenitu dušu u 10 sati noću u 61 godini svoga života, poslije dužega bolovanja. Pogreb je bio u nedjelju 6. januara u 2 sata poslije podne. Beograd, januara 1918. 34610-g Neutješni do groba: supruga Persida; sinovi: Uglješa, Draško pisar monopolskog nadzorništva, Vojin i Vladeta gimnazist; kćeri: Gordana učenica gimn., i Zagorka.